

Posudek oponenta k diplomové práci Evy Vydrové na téma – Úmyslné formy usmrcení

Diplomantka si pro zpracování své práce zvolila téma vypsané katedrou trestního práva, a to téma, které je nepochybně velmi zajímavé a často v odborných kruzích, ale i laickou veřejností diskutované. Autorka rozdělila práci do pěti základních kapitol, které na sebe logicky navazují, a při práci zvolila metodu kompilace a také komparace. Rozsah použité literatury je možno hodnotit jako dostačující.

Ve druhé kapitole, která se zabývá historickým vývojem právní úpravy úmyslných forem usmrcení, se autorka zaměřila pouze na období od vzniku České republiky, respektive začíná úpravou v trestním zákoně z roku 1852, když z hlediska toho, že jde o nejzávažnější zločiny, jistě stálo za úvahu sáhnout hlouběji do historie. Na straně 11 této části není zřejmé, z čeho autorka dovozuje, že v trestním zákoně z roku 1950 se přestalo rozlišovat mezi vraždou dokonanou a pokusem a mezi pachatelstvím a spolupachatelstvím. Toto vyjádření je nejasné a autorka by se k tomu měla vrátit při ústní obhajobě.

Platná právní úprava je pak rozebrána v části třetí. Hned v úvodu autorka uvádí, že ze starého trestního zákona, tedy zákona z roku 1961, byla patrna komunistická ideologie. I to by měla diplomantka vysvětlit, když kromě systematiky zvláštní části trestního zákona není z této části práce vůbec zřejmé, jaká ustanovení trestního zákona o takovém závěru svědčí. Stejně tak by si zasluhovalo vysvětlení i to, co uvádí autorka na str. 16 v prvním odstavci ohledně stigmatizace pachatelů. Jinak je vcelku podrobně rozebráno ustanovení § 140 trestního zákoníku, ovšem s tím, že u rozboru druhého odstavce tohoto ustanovení jde v podstatě jen o velmi obsáhlé citace z článků JUDr. Hořáka. Totéž se týká i rozboru ustanovení § 141 trestního zákoníku, když autorka u této problematiky se mohla pokusit najít alespoň některé příklady z praxe, které jsou již k dispozici (např. hodnocení nevěry jako zavrženíhodného jednání poškozeného). Nic nelze vytknout ani rozboru § 142 trestního zákoníku, avšak autorka opět neuvedla ani jediný příklad.

Pod číslem čtyři je do práce zakomponována kapitola, která se týká úmyslných forem usmrcení z kriminologického hlediska. Jde o velmi zajímavý rozbor problematiky, zvláště pak sériových vražd, včetně možných příčin jejich jednání. V této části je také podán podrobný rozbor jednotlivých typů vražd a celkově tedy lze tuto kapitolu hodnotit nepochybně kladně.

V páté části se zabývá autorka komparací s úpravou v Anglii a Walesu, zajímavé je nepochybně odlišné pojetí subjektivní stránky, o kterém se diplomantka zmiňuje na str. 60 – 61. Správně také poukazuje na další odlišnost, byť tato se týká spíše problematiky pachatele trestného činu, a to tzv. „ztrátu kontroly“, ze které vyplývá, že nepřičetnost či zmenšenou přičetnost prokazuje obviněný. Jde ovšem o problematiku procesní, tedy nikoliv hmotně právní.

Pokud jde o šestou kapitolu, kterou autorka nazvala úvahy de lege ferenda, jde o poměrně rozsáhlou část práce, avšak autorka se zde zabývá výhradně problematikou euthanasie. Jde o původně řecký výraz – „eu thanatos“, což doslovně přeloženo znamená dobrá smrt. Diplomantka v této části naznačuje i historický vývoj chápání tohoto pojmu, avšak nepochybně lze vznést výhradu k tomu, když autorka při výkladu uvedeného pojmu nabízí i srovnání s usmrcováním lidí v koncentračních táborech. Takové jednání snad s euthanasií nemělo nic společného. Naproti tomu lze pozitivně hodnotit úvahu diplomantky o posouzení euthanasie dle § 141 trestního zákoníku jako „jiného omluvitelného hnutí mysli“.

Ocenit je třeba nepochybně i vlastní názor, který diplomantka projevuje k tomuto problému, avšak úvahy de lege ferenda se nepochybně mohly týkat i jiné problematiky.

Celkově lze konstatovat, že zadané téma bylo zpracováno přehledně za použití metody kompilace i komparace. Rozsah použité literatury lze považovat za přiměřený, ovšem v každém případě mohla autorka více pracovat s judikaturou a uvést alespoň několik praktických příkladů. Kladně lze ocenit kriminologický pohled na danou problematiku a naopak pokud jde o historický exkurz, mohla autorka sáhnout hlouběji do minulosti. Úvahy de lege ferenda jsou zúženy na jediný problém, ten je ovšem zpracován pečlivě a podrobně i s uvedením vlastního názoru. Podle úrovně ústní obhajoby by bylo možné kvalifikovat práci známkou velmi dobře až dobře.

V Plzni dne 25.4.2012

JUDr. Eduard Wipplinger

